

del af, hvad det nu er — det er det, som i Løbet af nogle Aar naaedes i Norge — saa vil $\frac{1}{4}$ af det, der produceres, vistnok 9 Mill. Potter, komme til at koste Befolkningen 12 Mill. Kr. Befolkningen vil altsaa have sparet 3 Mill. af den direkte Udgift, den nu har til Brændevin; men samtidig vil den have sparet 9 eller i alt saad 6 Mill., idet den har sparet den Udgift, som vender tilbage til Kommunerne til Anvendelse til de Fattige og til Kommunerne. Den kommer altsaa Befolkningen direkte til Gode. Det vil da ses, at Statten kun formelt er stor og bringer mange Penge ud af Folks Lomme. Den har kun formel Betydning, thi hvad der udkommer ud over det, der nu gaar ind i Statskassen, ca. 3 Mill., vender tilbage til Befolkningen gennem dets Anvendelse til Befolkningens eget Bedste. Jeg nævnte, at naar Forbruget gaar ned til en Fjerdedel, vil Befolkningen spare i Alt circa 9 Mill., men saa kommer dertil Vintolden, den kommer ogsaa til Anvendelse baade til Kommunerne og til de Fattige. Der vil ialt, naar vi opgjøre det finansielle Resultat paa Grundlag af den Hypothese, jeg har opstillet — en Fjerdedel af det nuværende Forbrug af Brændevin — blive omtrent 7 Mill. Kr. aarlig at uddele til de Fattige og til Kommunerne, det bliver $3\frac{1}{2}$ Krone pr. Hoved. Det er en meget væsentlig Sum. Naar vi tænker paa, hvilken Ubetydelighed vi her sidde og forhandle om at give til de Arbejdsløse pr. Individ, og som vi endda ikke kunne blive enige om, saa er $3\frac{1}{2}$ Krone aarlig pr. Individ et meget betydeligt Beløb at have til Disposition.

Hvad angaar § 4, da hedder det deri, at der skal forlods anvendes, hvad der er nødvendigt til Understøttelse for værdige Trængende, der ikke ere under det offentlige Fattigvæsen, dog ikke udover 1 Krone for hver i Kommunen efter den sidste Folketælling værende Person, medmindre vedkommende overordnede Autoriteter sanktionerer det. Disse sidste Ord have Bladene udeladt i deres Meddelelser om Lovforslaget, og de have altsaa givet det Udseende, som om Lovforslaget sagde, at der kun maa anvendes 1 Krone pr. Individ til værdige Trængende. Det er ikke rigtigt, der staar udtrykkelig i Lovforslaget, at der maa anvendes, hvad der er fornødent. En Krone pr. Individ kan Betydelsen af de Fattiges Kasse udrede uden nogen som helst Sanktion af de overordnede Autoriteter, men naar der er Anledning til at gaa høiere, f. Ex. under Arbejdsløshed, eller naar der er særlig Trang til Stede, skal den indhente de overordnede Autoriteters Samtykke, og hvor der er Fornuft i at gaa

høiere, vil naturligtvis de overordnede Autoriteter ikke nægte deres Sanktion. Jeg maa altsaa værne os Forslagsstillere imod, at vi skal have sat en saadan Grændse. Vi ville netop have slaaet fast, at den Sum, som vil indkomme — og der er jo ingen Tvivl om, at der vil indkomme en Del, naar vi tage den Skat med, som vi senere kommer til at forhandle — skal anvendes først og fremmest til værdige Trængende, som ikke ere under Fattigvæsenet. Jeg mener, at vi have stillet os meget smukt her ved at foreslaa, at de værdige Trængende skal underkastes en anden Forsjorgelse end de, der ere under det offentlige Fattigvæsen. Der er Gud ske Lov paa flere Steder hæderlige Indtagelser, men dem kunne vi ikke tage Hensyn til. Siden jeg slutter, skal jeg jeg henvise til det sidste Stykke af § 4. Der staar deri: „Den efter Udredelsen af Bidragene til den frivillige Fattigunderstøttelse tiloversblevne Sum ubgaar foreløbig, indtil Lovgivningsmagten træffer Bestemmelse om en anden Anvendelse, i Kommunerens Kasser.“ Vi have derved tænkt os, at der mulig kan være Tale om engang at oprette Alderdomsforsjorgelsesanstalter, hvad der jo ofte har været omtalt her i dette Thing, eller at man vil bygge Alderdomshjem eller paa anden Maade, hvordan man nu vil anvende det. En Alderdomsforsjorgelsesanstalt er jo imidlertid det, som ligger nærmest; saa kan Lovgivningsmagten jo forbeholde sig Veligheden til senere at gribe ind — og det kunde Kommunerne ikke beklage sig over — ved efterhaanden at anvende lidt, naar der er Trang til en saadan Institution. Der kan ikke være Tale om at anvende Beløbet til Alderdomsforsjorgelse paa en Gang. Det kan først ske efterhaanden. Hermed skal jeg foreløbig tillade mig at anbefale Forslaget til Thingets Vedtagelse, idet jeg skal afvente de Bemærkninger, der maatte fremkomme.

Talner: Jeg tager næppe fejl, naar jeg antager, at det ikke har været de ærede Forslagsstillere til det foreliggende Lovforslag saa meget om at gjøre — de vente det maatte næppe — at faae dette Lovforslag gennemført i Rigsdagen, men at det snarere har været dem om at gjøre at faae Velighed til at udvikle deres Anskuelser om det meget interessante Emne, som Lovforslaget omhandler. Jeg betragter Indbringelsen af dette Lovforslag mere som en anden Form for en Interpellation end som et Lovforslag, man tør nære Haab om at gennemføre. Hvad selve Sagen angaar, da tror jeg ikke, at det vilde være heldigt at vedtage et saadant Lovforslag; thi selv om man vilde gaa